

Brüsszel, 2024. december 12.
(OR. en)

16801/24

VISA 185
ASILE 128
MIGR 460
FRONT 337
IXIM 264
COMIX 507

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 16195/24

Tárgy: Az uniós vízumpolitika stratégiaibb megközelítése felé
– A Tanács következtetései (2024. december 12.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „Az uniós vízumpolitika stratégiaibb megközelítése felé” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács (Bel- és Igazságügy) 2024. december 12-én jóváhagyott.

Tervezet – A Tanács következtetései –

„Az uniós vízumpolitika stratégiaibb megközelítése felé”

1. A harmadik országbeli állampolgárok schengeni térségbe való beutazásának szabályozása és a jogszerű utazás megkönnyítése révén az uniós vízumpolitika alapvető és elsődleges szerepet játszik a schengeni térség integritásának megőrzésében, valamint a migrációs és biztonsági kihívásokkal szembeni rezilienciájának növelésében.

Ugyanakkor a vízumpolitika fontos szerepet tölt be az EU nemzetközi kapcsolataiban is, és jelentős értékkel bír mind a harmadik országok, mind az EU számára azáltal, hogy megkönnyíti az utazást, előmozdítja az emberek közötti kapcsolatokat, továbbá elősegíti a turizmust és a gazdasági növekedést.

Tágabb geopolitikai kontextusban kiegyensúlyozottabbá teheti a partnerországokkal az átfogó partnerségek keretében zajló együttműködést, támogatva az uniós érdekeket, de egyúttal gondosan mérlegelve a – különösen a migrációs áramlásokkal és a biztonsági aggályokkal kapcsolatos – lehetséges hatásokat. A Tanács elismeri a vízumpolitikának a migrációs partnerség keretében folytatott párbeszédekben betöltött szerepét, és arra ösztönzi a származási és a tranzitországokat, hogy hajtsanak végre reformokat, fokozzák az irreguláris migráció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseket, a szakpolitikáikat pedig hangolják össze az uniós migrációs és vízumszabályokkal.

2. A Tanács hangsúlyozza, hogy a migrációs és belső biztonsági szempontokat teljes mértékben figyelembe kell venni olyankor, amikor a Tanács vízummal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, különösen a külpolitika területén. A Tanács kiemeli a vízumpolitika stratégiai megközelítésének fontosságát, amelynek jegyében a döntések során – a Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és a Tanács közötti szoros együttműködés keretében – figyelembe kell venni valamennyi érintett terület érdekeit azért, hogy a jövőben is fenntartható maradjon a vízumpolitika. Alapvető fontosságú, hogy a vízumliberalizációra vagy -könnyítésre vonatkozó döntéseket úgy alakítsák ki és fogadják el, hogy azok ne okozzanak semmilyen biztonsági vagy migrációs kockázatot.

E tekintetben a Tanács hangsúlyozza, hogy az EU-nak összkormányzati megközelítést kell alkalmaznia, gondoskodva arról, hogy a harmadik országokkal folytatandó vízumliberalizációs párbeszéd vagy a vízumliberalizációra vonatkozó döntés mérlegelése során a folyamat minden egyes lépésénél valamennyi érintett tanácsi előkészítő szervet bevonják és valamennyi szakpolitikai következményt teljes mértékben figyelembe vegyék, különösen a bel- és igazságügyi vonatkozásúakat. Ebbe beletartozik a kritériumok átlátható módon történő kidolgozása is annak biztosítása érdekében, hogy mind a külpolitikai, mind a belső biztonsági és migrációs aggályokat megfelelően kezeljék.

3. Az EU-ba történő vízummentes utazás kiváltság a harmadik országok állampolgárai számára, előnyökkel és felelőségekkel is jár számukra, ugyanakkor olyan hathatós uniós eszköz, amelyet stratégiaibb módon kell alkalmazni. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy azon harmadik országok, amelyeket vízumliberalizációs párbeszéd keretében részesítettek vízummentességben, folyamatosan teljesítsék a megállapított kritériumokat annak érdekében, hogy továbbra is elszámoltathatók legyenek. Emellett az EU-ba történő vízummentes belépést élvező valamennyi harmadik országnak folyamatosan meg kell felelnie az (EU) 2018/1806 rendelet szerinti vízummentességi kritériumoknak.
4. A Tanács üdvözli a Bizottság és az EKSZ arra irányuló diplomáciai erőfeszítéseit és aktív szerepvállalását, hogy helyreállítsa a vízumkölcsonösséget a vízummentességet élvező harmadik országokkal. Ezzel összefüggésben alapvető fontosságú a tagállamok vízummentes státuszának megőrzése. Emellett a Tanács – figyelembe véve a harmadik országokkal fennálló általános kapcsolatokat és az EU érdekeit is – kijelenti, hogy határozott érdeke, hogy a harmadik országokba utazó valamennyi uniós polgár egyenlő és méltányos bánásmódban részesüljön.

5. Bár a tagállamok egyetértenek abban, hogy a vízumkönnyítési megállapodások továbbra is elengedhetetlen eszközt jelentenek az EU harmadik országokkal fennálló kapcsolataiban, a Tanács újólág megerősíti, hogy stratégiai alkalmazásukra egyre nagyobb hangsúly helyeződik a külkapcsolatokban, kiváltképp a tágabb uniós célkitűzések más szakpolitikai területeken való elérésének eszközeként, különösen a visszafogadási politikával összefüggésben. Ezt a célkitűzést országspecifikus feltételeket tartalmazó, testre szabott megállapodásokkal lehetne elérni a jövőben, ezáltal szolgálva az EU érdekeit. A vízumkönnyítési megállapodásokat azonban nem a vízumliberalizáció felé tett, előre meghatározott első lépésnek kell tekinteni, hanem olyan döntésnek, amely önmagában is megállja a helyét. Emellett továbbra is a folyamat alapvető elemének kell maradnia annak a jelenlegi gyakorlatnak, hogy a vízumkönnyítések megadásával párhuzamosan – előfeltételként – visszafogadási megállapodásokat kössenek.
6. Az uniós vízumpolitika koherenciájának és fenntarthatóságának előmozdítása érdekében az EU-nak elsősorban a meglévő eszközök hatékony és eredményes alkalmazására, valamint azok további megerősítésére és továbbfejlesztésére kell összpontosítania. Idetartozik többek között a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus, a Vízumkódex 25a. cikke szerinti mechanizmus, a vízuminformációs rendszer (VIS) optimális alkalmazása, valamint az uniós információs rendszerek zökkenőmentes megvalósítása.

A Tanács hangsúlyozza a határregisztrációs rendszer (EES), az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) és a felülvizsgált VIS időben történő és hatékony megvalósításának fontosságát. Mindezen információs rendszerek megbízható működése létfontosságú a határbiztonság megerősítése, valamint a belső biztonsággal és a migrációval kapcsolatos kihívások kezelése szempontjából, beleértve a vízummentes utazással és az engedélyezett tartózkodási idő túllépésével való visszaéléseket is. E rendszerek működésének – az interoperabilitás keretében történő – értékelése hozzá fog járulni ahhoz, hogy a jövőbeli kihívásokra hatékonyabb uniós válaszok szülessenek.

A Tanács felhívja továbbá a figyelmet az említett információs rendszerekkel kapcsolatban elfogadott számos jogszabályra és azoknak az elkövetkező években történő végrehajtására, ideértve a schengeni vízumeljárások digitalizálását is. A jelenlegi digitalizációs trendeknek, valamint az interoperabilitási keret végrehajtásának köszönhetően – ideértve az automatizált kockázatértékelést és a többszörös személyazonosság észlelését is – szélesebb körű információk állnak majd rendelkezésre az utazókról. Ily módon a szélesebb körű adatok még inkább hozzá fognak járulni a vízumeljárásokhoz, lehetővé téve a visszaélések felderítését és visszaszorítását, valamint a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében folytatott tanácskozások és nyomon követés támogatását.

7. A Tanács várakozással tekint a felülvizsgált vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus mielőbbi elfogadása elé, amely jobban fel fogja vértézni az EU-t a vízummentességi rendszerekkel való visszaélések – különösen a nemzetközi védelmet kérelmező, vízummentességet élvező harmadik országbeli állampolgárok által elkövetett visszaélések – kezelésére. A Tanács támogatását fejezi ki továbbá az EU-ba történő vízummentes belépést élvező harmadik országok figyelemmel kísérésének és a rájuk vonatkozó jelentéstételnek a megerősítése iránt. Ez a fokozott ellenőrzés fontos lesz a potenciális kihívások azonosítása és kezelése szempontjából, és hozzá fog járulni ahhoz, hogy az Európai Unió biztonságosabb és reziliensebb legyen.
8. A Tanács hangsúlyozza, hogy a felülvizsgált vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus mielőbbi elfogadásán túlmenően az EU-nak – az uniós vízumrendszerrel való visszaélések megelőzése érdekében – továbbra is éberrel figyelnie kell a már létező és az újonnan felmerülő kihívásokra. E kihívásokat szisztematikusan figyelemmel kell kísérni és kezelni kell, különösen annak biztosítása érdekében, hogy a vízummentességet élvező országok ne váljanak az irreguláris migráció csomópontjaivá. E tekintetben sürgős és alapvető fontosságú, hogy a harmadik országok – különösen az EU-val szomszédos országok – összehangolják a vízumpolitikájukat az uniós vízumrendszerrel az esetleges visszaélések visszaszorítása, valamint az EU és az említett országok közötti vízummentességi rendszer fenntarthatóságának biztosítása érdekében. Ugyanilyen fontos a vízumpolitika összehangolása azon harmadik országok esetében, amelyek vízumliberalizációs párbeszédet folytatnak az EU-val, a vízumliberalizációs párbeszéd ugyanis ezt a kritériumot is magában foglalja. Az EU-nak fenn kell tartania a diplomáciai tevékenységét és a magas szintű kapcsolatait a harmadik országokkal, ugyanakkor kézzelfogható kötelezettségvállalást vár el tőlük a visszaélések hatékony kezeléséhez szükséges intézkedések meghozatalára.

9. A Tanács tudatában van annak, hogy az EU-nak további lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy csökkentse annak a kockázatát, hogy a menedékkérők visszaélnek a vízumokkal. A Tanács hangsúlyozza, hogy azon esetek számának csökkentése érdekében, amikor harmadik országbeli állampolgárok azt követően nyújtanak be menedékjog iránti kérelmet, hogy vízummal utaztak be a schengeni térségbe, továbbá annak érdekében, hogy átfogóbb statisztikai adatok álljanak rendelkezésre erről a jelenségről, a menekültügyi eljárások során szisztematikusan el kell végezni a VIS-ben való lekérdezést, és rögzíteni kell a menekültüggyel összefüggő sikeres azonosításokat. Ez a gyakorlat egyrészt biztosítja, hogy megfelelően figyelembe vegyék a kérelmezők esetében a vízumkérelmekkel kapcsolatos előzményeket, másrészt megerősíti az EU azon képességét, hogy hatékonyabban tudja kezelni a menedékjog iránti kérelmeket. A menekültügy hatékony kezelésének szükséges elemei a vízum- és a menekültügyi hatóságok közötti szorosabb együttműködés és adatmegosztás, a tapasztalatcsere támogatása, valamint a releváns adatok uniós szintű integrálása és elemzése.

Ezzel összefüggésben az is alapvető fontosságú, hogy a felülvizsgált Eurodac minél előbb megfelelő keretet biztosítson a menedékkérőkre vonatkozó adatok szélesebb körének tárolásához. E célból a Tanács a felülvizsgált VIS végrehajtásának folytatására szólít fel – az Eurodac-kal párhuzamosan – annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok hatékonyan osszák meg egymás között a vízumkérelmezőkre vonatkozó információkat, segítve ezáltal a potenciális biztonsági és migrációs kihívások azonosítását, valamint lehetővé téve az integrált statisztikák készítését. Hosszú távon a kapcsolódó statisztikákat a jelentések és statisztikák központi adattára (CRRS) biztosítja majd az interoperabilitási kereten belül. Mindaddig azonban, amíg ez meg nem valósul, a Tanács arra ösztönzi a Bizottságot, hogy vizsgálja tovább, miként lehet jobban kihasználni az eu-LISA statisztikai adatok nyújtására való kapacitását – ideértve a megosztott adatok elemzését is –, ami segítheti a változó trendek felismerését és a kockázatelemzés javítását.

10. Az irreguláris migráció elleni küzdelmet segíti a jól működő visszaküldési és visszafogadási rendszer. A Vízumkódex 25a. cikke szerinti mechanizmus hatékony alkalmazása alapvető fontosságú eleme a harmadik országokkal a visszafogadás terén folytatott együttműködés javításának. A Tanács – elismerve a Bizottság, az EKSZ és a tagállamok által tett diplomáciai és operatív erőfeszítéseket, valamint szorgalmazva a mechanizmusba bevezetett kedvező dinamika fenntartását – hangsúlyozza, hogy tovább kell optimalizálni a folyamat végrehajtását, megőrizve ugyanakkor a rugalmasságot, egy erőteljesebb és hitelesebb mechanizmus kialakítása érdekében. Az érintett harmadik országok értékelésekor figyelembe kell venni a visszatérésre kötelezett állampolgáraik által a közrendre és a belső biztonságra jelentett potenciális veszélyeket is. Fontos, hogy az érintett harmadik országok minden erőfeszítést tegyenek a nagyobb mértékű együttműködés érdekében, különösen a saját állampolgáraik visszafogadása és a vonatkozó visszafogadási megállapodások vagy megegyezések szerinti valamennyi kötelezettségvállalás teljesítése tekintetében. A Tanács hangsúlyozza, hogy világos és egységes üzenetet kell közvetíteni a harmadik országok felé arra vonatkozóan, hogy ha az együttműködés észszerű időn belül nem javul, akkor további intézkedések végrehajtására kerül sor. Ezzel összefüggésben nem zárható ki annak a lehetősége, hogy a jövőben mérlegelni kell a 25a. cikk szerinti mechanizmus jogalkotási reformját.
11. A Tanács hangsúlyozza, hogy a hatályos vízumjogszabályokat harmonizáltabban kell alkalmazni, különös tekintettel a Vízumkódex valamennyi tagállam általi teljes körű végrehajtására. Ennek eléréséhez fontos eszközt jelent a képzés, ezért a tagállamoknak szorgalmazniuk kell a Vízumkódexszel kapcsolatos képzés (Visa Code Training) igénybe vételét. A harmonizált végrehajtás megvalósítása érdekében további intézkedéseket kell hozni a „vízum-shopping” lehetőségeinek csökkentésére, különösen a szorosabb és jobban koordinált helyi schengeni együttműködés révén.

12. A migrációs mintázatok változása és a globális mobilitás összetettebbé válása szükségessé teszi, hogy az EU fokozza a külső határainak és a schengeni térség integritásának védelmére irányuló kollektív erőfeszítéseit. A Tanács elismeri az uniós vízumpolitika átfogó felülvizsgálatának fontosságát, amelynek célja a schengeni térség biztonságának megerősítése és az EU migrációs politikai keretének támogatása kell, hogy legyen. Holisztikus és előrettekintő megközelítést alkalmazva az EU jobban tud alkalmazkodni a változó migrációs dinamikához, meg tudja előzni az azonnali migrációs és biztonsági kihívásokat és reagálni tud azokra, valamint a vízumrendszerrel való visszaélésekre. A Tanács üdvözli a Bizottság arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy olyan, a vízumpolitikára vonatkozó uniós stratégiát dolgozzon ki, amely reagálni tud mind a jelenlegi, mind a jövőbeli kihívásokra.
-